

BADANIE OPINII STUDENTÓW NA TEMAT STRAJKÓW Kobiet I PRAWA ABORCYJNEGO W POLSCE

I. CEL I OKOLICZNOŚCI BADANIA

5 listopada 2020 roku odbyło się spotkanie z dr Anną Materską-Sosnowską w ramach cyklu „Ekonomia Polityczna, Głupcze!” organizowanego przez SKN Ekonomii Politycznej. Rozmowa dotyczyła bieżącej sytuacji polityczno-społecznej w związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego, które stwierdziło niezgodność z Konstytucją prawa do aborcji w przypadku ciężkiego i nieodwracalnego upośledzenia płodu. Reakcją społeczeństwa było wyjście na ulice i okazanie sprzeciwu temu wyrokowi TK.

Jeszcze przed rozmową, w dniach 1-3 listopada 2020 roku, przeprowadziliśmy ankietę wśród studentów polskich uczelni. Chcieliśmy zbadać ich stosunek do protestów, opinię na temat regulacji prawnych dot. aborcji w Polsce oraz zobaczyć, jaki wpływ strajki mają na ich decyzję o wzięciu udziału w następnych wyborach.

Uzyskaliśmy 2500 odpowiedzi od studentów z całej Polski. Ankieta miała formę internetową, link do niej zamieszczany był na grupach akademickich na Facebook'u.

II. WYNIKI BADANIA

1. Pytanie o płeć badanych

Było to jedyne pytanie w ankiecie, które dotyczyło konkretnych danych osobowych. Z odpowiedzi wynika, że 56% respondentów naszego badania stanowiły kobiety, 42% mężczyźni, a osoby deklarujące swoją płeć lub preferujące jej nieujawnianie - 2%.

2. Jaki jest Twój stosunek do protestów?

Ankietowani oceniali swoje poparcie dla protestów pięciostopniowej skali. Wartość 5 wskazywała na ich zdecydowane opowiadanie się za nimi, a wartość 1 – na kategorię sprzeciw wobec ich organizowania.

Odpowiedzi wskazujące na największe poparcie (nr 5) udzieliło 54% ankietowanych. Zdecydowaną większość tych odpowiedzi udzieliły kobiety – aż 67%, mężczyźni jedynie 33%.

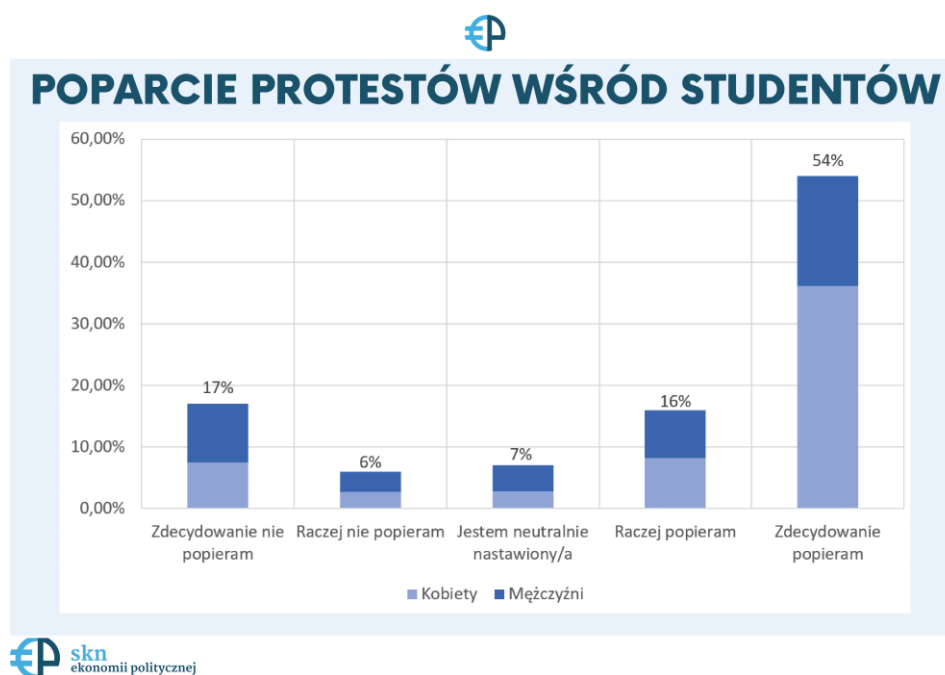
Podobnie sytuacja wyglądała w przypadku wskazywania numeru 4, który zaznaczyło 16% ankietowanych. Tutaj różnica między płciami nie jest już tak widoczna. Niecałe 51% odpowiedzi zaznaczyły kobiety, a 49% - mężczyźni.

Neutralny stosunek do protestów wyraziło prawie 7% respondentów i w większości przypadków tę możliwość wybierali mężczyźni – prawie 60% wskazań.

Porównywalnie sytuacja wygląda w przypadku odpowiedzi numer 2, wybranej przez 6% badanych studentów – odpowiedzi od mężczyzn stanowią tu 55%, a od kobiety 45%.

Protestów zdecydowanie nie popiera 17% respondentów i w 56% byli to mężczyźni oraz w mniejszości, bo w 44%, kobiety.

Analiza odpowiedzi widocznie obrazuje, że kobiety, będąc głównym organizatorem i odbiorcą protestów, również chętniej je popierają. Odpowiedzi niższe na skali były częściej wybierane przez mężczyzn.

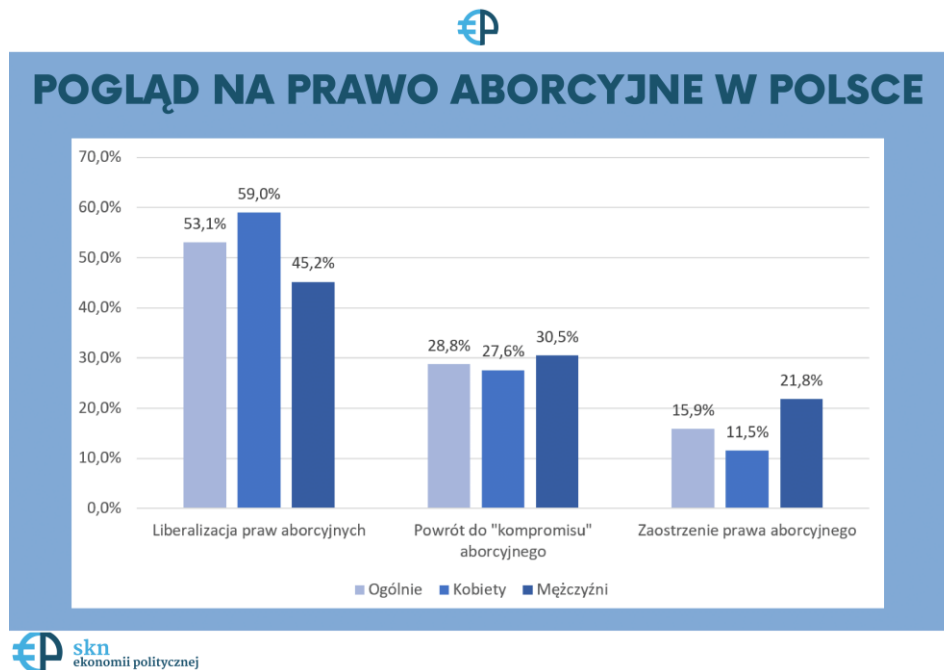
3. *Jakie jest Twoje stanowisko odnośnie prawa do aborcji?*

Aż 53,1% ankietowanych studentów chce liberalizacji praw aborcyjnych. 28,8% pragnie powrotu do „kompromisu”, a 15,9% zaostrzenia przepisów.

Poparcie dla zniesienia zakazu przerywania ciąży zadeklarowało 59% ankietowanych kobiet i 45,2% mężczyzn. Z kolei zaostrzenie prawa aborcyjnego jest pożądanym rozwiązaniem dla odpowiednio 11,5% i aż dla 27,6% męskiej części respondentów.

Dla 27,6% studentek i 30,5% studentów powrót do stanu sprzed wyroku TK był wskazywany jako optymalne posunięcie.

Istnieje również pozytywna korelacja pomiędzy negatywnym stosunkiem do protestów (osoby, które udzieliły odpowiedzi 1 i 2 na pytanie „*Jaki jest Twój stosunek do protestów?*”), a chęcią zaostrzenia prawa aborcyjnego (91,3% osób chcących zaostrzyć przepisy to osoby sprzeciwiające się strajkom). Analogicznie, 95,6% deklarujących przychylność protestom jest chętnych do liberalizacji prawa (tj. osoby wyrażające największe poparcie – odpowiedzi 4 i 5 na pytanie „*Jaki jest Twój stosunek do protestów?*”).

4. W jakim stopniu są ci znajome postulaty Strajku Kobiet? (dostępne na stronie <http://strajkkobiet.eu/postulaty/>)

Zarówno kobiety, jak i mężczyźni deklarują bardzo dobrą znajomość podanych postulatów (odpowiednio 79,6% i 74,4%; 77,2% ogółem). Do braku ich znajomości lub bardzo słabej wiedzy w tym zakresie przyznaje się 13,8% studentek i 15,5% studentów.

Jednak stopień rozeznania w zgłaszanych przez Strajk Kobiet postulatach nie jest zależny od tego, czy osoba badana uczestniczyła w protestach czy też nie. Zarówno osoby, które wyszły na ulice, jak i te które pozostały w domach, deklarują dobrą znajomość postulatów.

Aż 89,2% kobiet i 79,1% mężczyzn biorących udział w strajkach oraz odpowiednio 70,5% i 72,2% niezaangażowanych oceniło swoją wiedzę nt. wysuwanych przez Strajk Kobiet żądań jako bardzo dobrą.

Ciekawe zjawisko zaobserwowane zostało wśród męskich respondentów. O ponad 200 głosów więcej na znajomość postulatów oddali studenci, którzy wyszli na ulicę w porównaniu do tych, którzy nie wzięli udział w marszach.

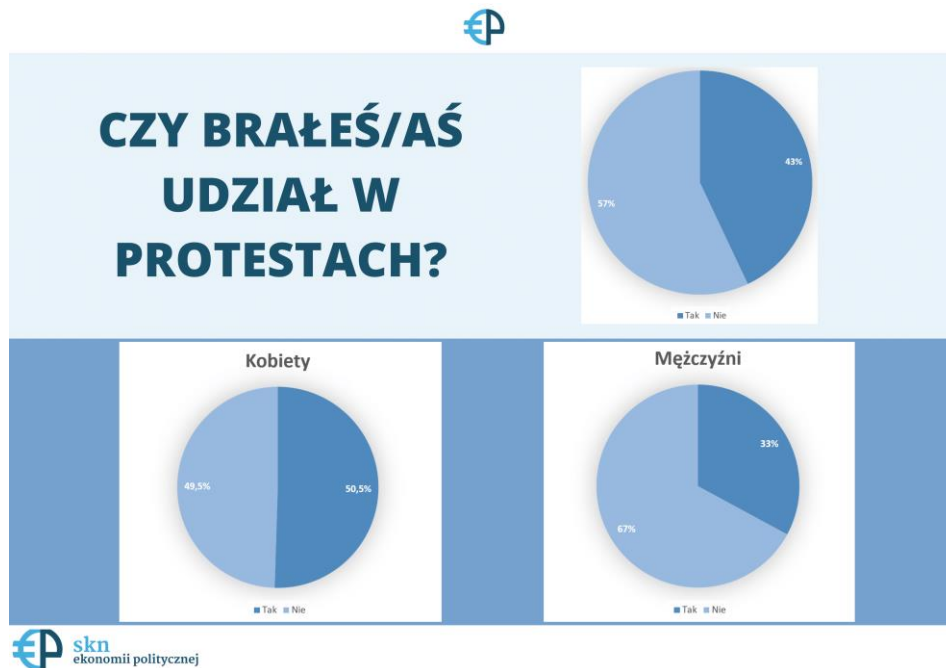
5. Czy brałaś/brałeś udział w protestach?

43% badanych osób zadeklarowało uczestnictwo w strajkach.

W protestach chętniej uczestniczyły kobiety – 67,5% badanych, w przeciwieństwie do mężczyzn, wśród których odpowiedzi twierdzącej udzieliło 32,5% ankietowanych.

Jeżeli chodzi o rozkład w obrębie jednej płci - 50,5% kobiet i zaledwie 32,9% mężczyzn wzięło udział w protestach.

Stwierdzić zatem można, iż występuje pozytywna korelacja między przychylnym nastawieniem do protestów a braniem udziału w nich.

6. Jaka była Twoja główna motywacja uczestnictwa w protestach?

To pytanie było skierowane tylko do osób, które udzieliły twierdzącej odpowiedzi na poprzednie pytanie. Możliwe było zaznaczenie więcej niż jednej odpowiedzi.

Dostępne warianty: „wyrok TK”, „niezadowolenie z partii rządzącej”, „prawa osób LGBT+”, „powrót do kompromisu aborcyjnego”, „liberalizacja praw aborcyjnych”, „impresa na mieście”, „namowa znajomych”, „polityka antykryzysowa (antycovidowa)” oraz „nie wierzę w pandemię”. Oprócz tych można było również udzielić odpowiedzi własnymi słowami, co część ankietowanych uczyniła.

Wyniki prezentują się następująco:

- dla 39% badanych motywacją do wyjścia na ulicę był sprzeciw wobec wyroku Trybunału Konstytucyjnego, 35% ankietowanych chciało wyrazić tym ogólne niezadowolenie z działań partii rządzącej;
- 15% badanych chciało w ten sposób walczyć o prawa osób LGBT+;

- 11% respondentów żądało przywrócenia porządku sprzed wyroku TK – tzw. „kompromisu aborcyjnego”, a 25% badanych pojawiło się na marszu w celu wywalczenia liberalizacji przepisów dotyczących aborcji;
- 4% ankietowanych protestujących poszło na strajk w celu wyrażenia swojego niezadowolenia dla nieudolnej polityki antykryzysowej (antycovidowej) rządu;
- 2% protestujących studentów, którzy wzięli udział w naszym badaniu, było tam za namową znajomych (to wskazali jako motywację swoich działań); tylko 1% studentów poszło na protest, bo traktowali to jako „imprezę na mieście”.

W otwartych komentarzach powtarzały się następujące powody wzięcia udziału w marszach: walka o prawa kobiet, wyrażenie niezadowolenia z konkretnie wskazanych działań władz, niezgoda na silny wpływ Kościoła katolickiego na politykę, a także zwykła ciekawość i chęć sprawdzenia, jak protest wygląda na żywo. Pojawiły się również pojedyncze odpowiedzi, które wskazywały, że motywacją do wzięcia udziału w Strajku Kobiet była chęć jego zatrzymania bądź obrona kościołów przed protestującymi.

7. Co sądzisz o aktach wandalizmu na protestach?

Istotne w całości ankiety było pytanie o akty wandalizmu występujące podczas protestów. Jest to bez wątpienia kwestia, która wzbudza wiele kontrowersji w kontekście przeprowadzenia strajków, jak i samej ich idei.

Niszczenie mienia podczas protestów za w pełni uzasadniony uważa jedynie 9% ankietowanych. Odpowiedzi tej w 70% udzielały osoby, które brały czynny udział w protestach. Aż 60% stanowiły kobiety, a 40% mężczyźni. Prawie w całości, bo w 90% były to osoby popierające inicjatywę, a jedynie 10% neutralnie nastawionych.

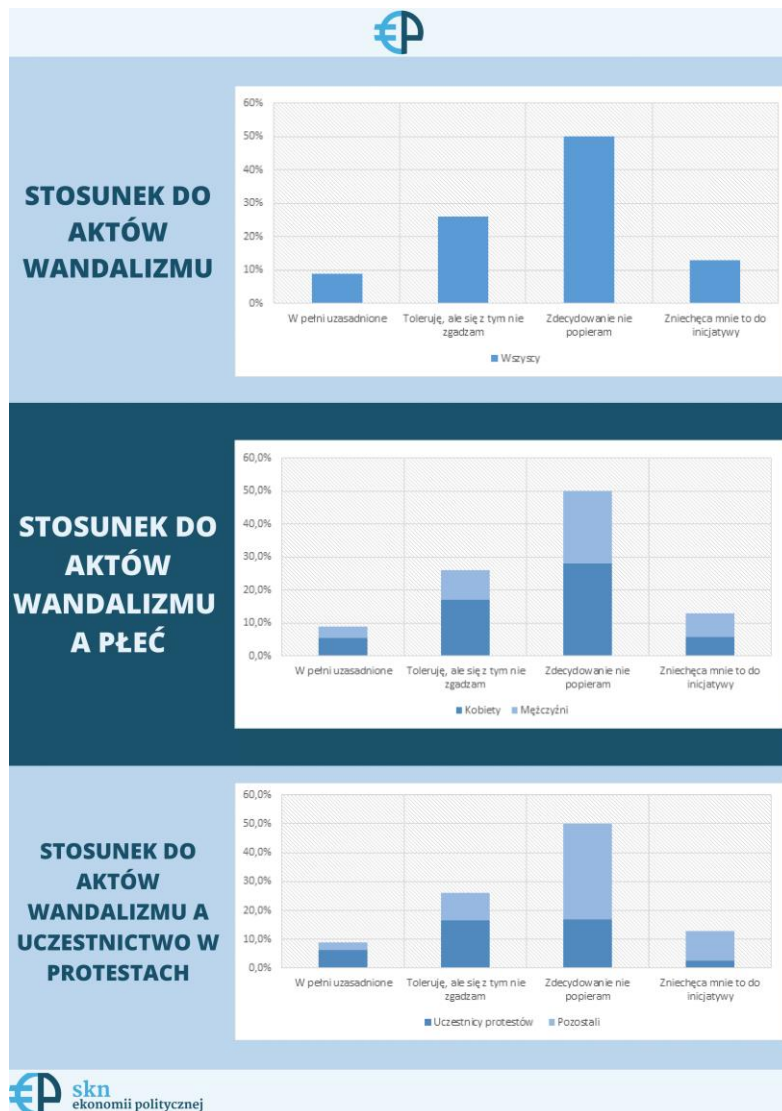
Wariant „Toleruję to, ale niekoniecznie się z tym zgadzam” wybrało 26% badanych, z czego w zdecydowanej większości byli to zwolennicy protestów - 97%. Byli to głównie uczestnicy strajków - 63%, a w 37% nieuczestniczący. Biorąc pod uwagę płeć ankietowanych, opcję tę zaznaczały w większości kobiety – aż 66%, a mężczyźni stanowili jedynie 34%.

Wandalizmu zdecydowanie nie popiera 50% ankietowanych z czego 60% osoby popierające protesty, 6% neutralnie nastawione oraz 34% nie popierające. W większości były to osoby, które nie brały czynnego udziału w manifestacjach - 66%, a jedynie 34% osób, które uczestniczyły. Opcję tę częściej zaznaczały kobiety - 56%, w stosunku do mężczyzn - 44%.

Akty te za zniechęcające do przyłączenia się do inicjatywy uważa 13% respondentów. W 40% są to zwolennicy protestów, w 21% osoby nastawione do nich neutralnie, a w 39% przeciwnicy. W zdecydowanej większości były to osoby, które nie brały udziału w protestach, bo w aż 80%, a jedynie 20% brało w nich udział. Odpowiedź tą wybierali częściej mężczyźni - 55%, niż kobiety - 45%.

Około 1% ankietowanych wstrzymało się od głosu w tej sprawie.

Znacząca większość studentów była przeciwna występującym na marszach aktom wandalizmu. Co ciekawe, myśli tak nawet większość osób, które popierają protesty. Większość respondentów, którzy uważają wandalizm za uzasadniony, brało czynny udział w manifestacjach.

8. Czy wzięłabyś/wziąłbyś udział w najbliższych wyborach?

Czy protesty w jakikolwiek sposób wpłynęły na Twoją decyzję o uczestnictwie w wyborach?

Zdecydowana większość ankietowanych, aż 97%, weźmie udział w następnych wyborach.

71% badanych zadeklarowało, że protesty nie mają wpływu na ich decyzję o uczestnictwie w wyborach.

26% studentów stwierdziło, że protesty zachęciły ich do skorzystania z prawa wyborczego, natomiast niecały 1% badanych zostało zniechęconych przez strajki kobiet. Od głosu wstrzymało się 2% respondentów.

Studenci to w większości osoby, które chcą brać czynny udział w wyborach. Protesty oraz związane z nimi wydarzenia miały niewielki wpływ na decyzję o skorzystaniu z możliwości wyboru przedstawicieli politycznych.

W analizie całej ankiety nie uwzględnione zostały odpowiedzi osób, które nie podały swojej płci lub określiły ją jako inną. Osoby te stanowiły jedynie 2% ankietowanych, dlatego ich wskazania nie zmieniłyby drastycznie obrazu stosunku zbadanych studentów do protestów.

III. ZAKOŃCZENIE

Ankieta pozwoliła stworzyć uogólniony obraz poglądów studentów dot. protestów i okoliczności ich rozpoczęcia. Większość badanych popiera tę inicjatywę, chociaż liczna grupa ma problem z występującym podczas nich wandalizmem. Pomimo panujących obecnie okoliczności zewnętrznych duży odsetek respondentów brał czynny udział w manifestacjach.

Badanie ukazało również, że większość studentów jest nie tylko za przywróceniem kompromisu aborcyjnego, ale i za pełnym dostępem do możliwości przerwania ciąży w Polsce. Nie dziwi fakt, że bardziej przychylnie strajkowi były kobiety, mężczyźni częściej odpowiadali w sposób krytykujący inicjatywę w różnych aspektach. Przytłaczająca większość ankietowanych studentów ma zamiar zagłosować w następnych wyborach, a wyrok Trybunału Konstytucyjnego wpłynął na decyzję w tej sprawie tylko wśród niewielkiej liczby ankietowanych.